

TẬP ĐOÀN DỆT MAY VIỆT NAM:

Giải quyết bài toán

thiếu nguyên liệu bông

Bông là nguyên liệu chính của ngành Dệt May, tổng nhu cầu bông hàng năm của Việt Nam ước khoảng trên 400.000 tấn và nhu cầu này dự báo ngày càng tăng. Tuy nhiên, năng lực sản xuất trong nước mới chỉ đáp ứng được từ 1-2% nhu cầu, còn lại vẫn phải nhập khẩu hoàn toàn nguyên liệu bông. Để giải quyết bài toán thiếu nguyên liệu bông, Tập đoàn Dệt May Việt Nam (Vinatex) đang ráo riết thực hiện một số giải pháp trong đó có mô hình bông trang trại.

THỰC TRẠNG NGÀNH BÔNG

Theo Viện Nghiên cứu Bông và Phát triển Nông nghiệp Nha Hố, cây bông có thể sản xuất trên nhiều phương thức canh tác khác nhau như trồng thuần, gối vụ và trồng xen với các cây trồng khác. Qua nghiên cứu về thổ nhưỡng và khí hậu các vùng, vùng Đông Nam bộ (gồm các tỉnh Đồng Nai, Bình Phước và Bà Rịa Vũng Tàu) có lượng mưa nhiều và theo chế độ hai mùa, nhiều đất đỏ và đất đen sỏi côm thích hợp với đa số cây lâu năm và cây trồng cạn hàng năm từ tháng 7 đến tháng 12; vùng Tây Nguyên (gồm các tỉnh Đắk Lắk, Đắk Nông và Gia Lai) lượng mưa nhiều, theo chế độ một mùa và đủ cho hai vụ trồng liên tiếp. Đất có màu đỏ, xám và đen, độ chua cũng khác nhau thích hợp với cây trồng hàng năm như cây bông; vùng miền Trung gồm các tỉnh Bình Thuận, Ninh Thuận, Khánh Hòa, Phú Yên, Quảng Nam, Quảng Ngãi, Thanh Hóa,

Nghệ An, đất hơi nghèo dinh dưỡng, có một mùa khô dài rất thích hợp cho trồng bông có tưới; vùng miền Bắc bao gồm các tỉnh Sơn La, Điện Biên... là vùng có truyền thống trồng bông lâu đời và thích hợp để cây bông phát triển.

Trước đây, ngành trồng bông Việt Nam chủ yếu dựa vào nước trời, phụ thuộc hoàn toàn và bị ảnh hưởng trực tiếp của thời tiết nên gặp rất nhiều rủi ro. Những năm bị mưa bão, lũ lụt bất thường đã gây thiệt hại rất nặng nề đối với ngành Bông cả về diện tích, sản lượng và chất lượng. Vì vậy, chỉ có thể phát triển bông trang trại, đầu tư cơ giới hóa, chủ động tưới tiêu thời vụ mới tạo được bước đột phá về năng suất và sản lượng bông.

Qua điều tra khảo sát thì có thời điểm, việc trồng bông đạt hiệu quả khá cao, như niên vụ 2002-2003 diện tích cả nước đạt hơn 32 ngàn ha; nhưng từ niên vụ 2005-2009, sản xuất bông lại liên tục giảm, do nguyên nhân quy mô

sản xuất bông của ta còn phân tán, nhỏ lẻ trong hộ nông dân, mức độ cơ giới hóa thấp và đặc biệt chưa có vùng tập trung lớn, nên khó áp dụng các tiến bộ kỹ thuật đồng đều để nâng cao năng suất và chất lượng bông hạt.

ÁP DỤNG CÔNG NGHỆ TƯỚI TIỀN TIẾN

Dựa trên các nghiên cứu, khảo sát trên, Vinatex đã giao các đơn vị sản xuất kinh doanh bông triển khai sản xuất thử nghiệm theo mô hình bông trang trại và đã thử nghiệm tại 2 trang trại mẫu là trang trại của Công ty CP Sản xuất kinh doanh nguyên liệu dệt may Việt Nam tại xã Phong Phú, huyện Tuy Phong, tỉnh Bình Thuận với quy mô diện tích 54,8 ha, được áp dụng bằng phương pháp tưới nhỏ giọt của Israel và trang trại mẫu 20 ha tại huyện Ninh Sơn, tỉnh Ninh Thuận của Viện Bông Nha Hố, áp dụng phương pháp tưới xả tràn.

Sau một thời gian thử nghiệm đã

Vụ bông 2009-2010, diện tích bông trồng đạt 8.175 ha (bằng 271,68% so với niên vụ 2008-2009), sản lượng bông xơ đạt 3.903 tấn; vụ bông 2009-2011 diện tích đạt 10.470 ha, tăng hơn vụ trước 12%, sản lượng bông xơ đạt 4.695 tấn.

cho kết quả rất khá quan. Trong suốt quá trình thực nghiệm cây bông sinh trưởng phát triển tốt, đặc biệt là bông được trồng theo mô hình có tưới nhỏ giọt. Năng suất bông hạt vẫn cho trên 2 tấn/ha (năng suất bình quân của ngành Bông hiện là 1,1 tấn/ha), dự kiến các năm sau sẽ cho năng suất từ 2,5-3,5 tấn/ha).

Hiện nay, Vinatex đang từng bước khôi phục và phát triển diện tích trồng bông theo mô hình sản xuất bông phân tán trong nhân dân. Công ty CP Bông Việt Nam được giao chủ đạo thực hiện mục tiêu đến năm 2015 diện tích bông đạt 20.000 ha, sản lượng 13.000 tấn và năm 2020 đạt 56.000 ha, sản lượng 40.000 tấn.

ĐỊNH HƯỚNG

Theo Vinatex, định hướng phát triển cây bông trong thời gian tới tập trung thực hiện theo các phương pháp sau:

- Tiếp tục phát triển cây bông vụ mưa nhờ nước trời theo hướng thực hiện tại các vùng truyền thống có điều kiện đất đai, khí hậu thích hợp, trọng tâm là các tỉnh miền Trung, Tây Nguyên và Sơn La. Đồng thời, mở rộng diện tích tại các tỉnh khác đã được quy hoạch là vùng nguyên liệu dệt may Tây Bắc, duyên hải miền Trung và Tây Nguyên.

- Đẩy nhanh phát triển cây bông vụ khô có tưới theo hướng mở rộng diện tích vùng chuyên canh cây bông vải có tưới vụ Đông - Xuân, đầu tư thâm canh diện tích hiện có, mở rộng diện tích

theo quy hoạch, phát triển bông có tưới bằng nhiều phương pháp thích hợp với điều kiện từng vùng sản xuất, trong đó, tập trung chủ yếu đầu tư bông trang trại với phương thức sản xuất tiên tiến, nhằm tạo sự đột phá về năng suất và chất lượng.

Xác định công tác nghiên cứu khoa học đóng vai trò then chốt để thực hiện thành công chiến lược phát triển cây bông vải, nên trong những năm qua, các ứng dụng công nghệ tiên tiến của thế giới cũng đều được Vinatex nhanh chóng cập nhật và thử nghiệm trong công tác trồng bông trang trại.

Trong hơn 2 năm qua, Viện Nghiên cứu bông và Phát triển nông nghiệp Nha Hồ (thuộc Tập đoàn) đã và đang thực hiện 28 nhiệm vụ khoa học và công nghệ, tập trung nghiên cứu vào ứng dụng công nghệ sinh học để chọn tạo ra các giống bông mới có năng suất cao, chất lượng xơ tốt, có khả năng chống chịu được sâu, bệnh hại và có khả năng thích nghi với sự biến đổi của khí hậu, thời tiết; triển khai nghiên cứu, đề xuất các giải pháp về canh tác bông phù hợp với điều kiện sinh thái của từng vùng, nghiên cứu quy trình, kỹ thuật trồng bông thâm canh, bông trang trại và các mô hình phát triển kinh tế trồng bông tập trung theo hướng tiết kiệm vật tư, lao động, tăng mức độ cơ giới hoá nhằm nâng cao hiệu quả của sản xuất, tăng thu nhập trên một đơn vị diện tích; nghiên cứu tác nhân và biện pháp phòng trừ đối với bệnh mốc trắng, rầy xanh hại bông, xây dựng quy trình quản lý dịch hại tổng hợp cho các giống bông mới, nghiên cứu quy trình trồng bông hữu cơ để nâng cao giá trị sản xuất, giá trị gia tăng cho người trồng bông và bảo vệ môi trường.

ĐỀ XUẤT, KIẾN NGHỊ

Để đầu tư phát triển cây bông mang lại hiệu quả cao hơn nữa, Tập đoàn Dệt May Việt Nam có một số kiến nghị:

- Đề nghị Nhà nước cho vay vốn lưu động để thu mua bông hạt của nông dân với một số ưu đãi. Trong trường hợp giá bông xuống thấp dưới giá

thành sản xuất, Tập đoàn trình Chính phủ cho vay ưu đãi mua bông tạm trữ và cho phép các doanh nghiệp tổ chức sản xuất, thu mua bông dư nợ tại thời điểm thu mua bông được vượt quá 3 lần vốn điều lệ, nhưng vẫn phải đảm bảo dư nợ cả năm theo quy định.

- Đầu tư xây dựng trang trại trồng bông tập trung và hỗ trợ nông dân đầu tư cơ giới hoá, tưới tiêu, bảo quản, sơ chế. Sản xuất bông trang trại tập trung chủ yếu được xây dựng trên cơ sở các vùng bông có tưới. Trong giai đoạn hiện nay, mô hình bông tập trung có tưới chỉ có thể thành công nếu được thực hiện bởi các doanh nghiệp chuyên doanh và có kinh nghiệm sản xuất bông.

- Về đầu tư cho nghiên cứu khoa học, nhằm tạo ra các giống cây bông và việc canh tác trồng cây bông vải mang lại năng suất, chất lượng cao, việc quan trọng phải thực hiện là công tác nghiên cứu, thí nghiệm, đào tạo cán bộ kỹ thuật... Do vậy, Tập đoàn đề nghị cấp vốn để cải tạo, nâng cấp các phòng thí nghiệm; đầu tư tăng cường năng lực nghiên cứu, thực nghiệm; cấp kinh phí cho công tác nghiên cứu khoa học và công nghệ giai đoạn 2012-2015; đầu tư, xây dựng mới các trung tâm nghiên cứu, chuyển giao tiến bộ kỹ thuật tại các vùng trồng bông chính.

- Tăng kinh phí khuyến nông cho phát triển cây bông và lập quỹ Nhà nước hạt giống bông.

- Đề nghị cấp kinh phí cho hoạt động đào tạo phục vụ nghiên cứu khoa học, sản xuất giống bông; đào tạo lực lượng khuyến nông cây bông.

Chiến lược phát triển cây bông không nằm trong phạm vi một tập đoàn, doanh nghiệp, mà là chiến lược của quốc gia, chính vì vậy, cần sự đồng thuận của các bộ, ban, ngành liên quan để ngành trồng bông của Việt Nam đạt được những kết quả cao, từng bước tự túc được nguyên liệu, giảm nhập khẩu, hạn chế sự lệ thuộc vào nguồn cung và thị trường bông thế giới, đồng thời tạo được nhiều công ăn việc làm cho người lao động ở các địa phương ❖